

TAB: §. 333.

V. Jeżeli nieprzyjacielski oboz na miłe od nas jest oddalonym, lub że znacznie bliżey rzeki znaydujemy się, a uszańcowania nasze leżą iak tu bliżutecznie, przeco samo panami-ey iesteśmy, i możemy mieć za nią nasze poczty, czyli polne strażę. Tym każe się tu owdzie naprzod nieco postępować, nieprzyjacielskie podiażdy nazad odpędzać używając tego czasu do odryśowania i poprawienia nie dosyć wprzod odkrytey okolicy, a to za pomocą iuż ustanowionych głównych i pobocznych punktów; nie biorąc iednak stanowisk, ponieważ to wiele czasu wyciąga, a podług podobieństwa do prawdy naprzod puszczający się żołnierze, od zmocnionego nieprzyjaciela byłiby w krótcie odpartemi.

§. 334.

Jeżeli przedsiębierze się furazowanie ku nieprzyjacielowi lub po iego skrzydłach, pod zasłoną korpusu; nie powin- ni zaniedbywać tey chwili inżynierowie, i rozmiar swoy z tey strony starać się rozszerzać.

Opisałem teraz obfzernie obozu roz- V.
miar, i iak się spodziewam tak wyraźnie,
oraz przytoczyłem nayezęściey w ro-
zmaitych okolicach zdarzające się przy-
padki, bo wfzytkie wyłożyć, byłoby
niepodobna, a przynaymniey nadto ob-
szernie, że ktoby się w rozmiarze chciał
przećwiczyć, i bez niczyiey pomocy
chciał się go nauczyć, może zasięgnąć
rady w tym rozdziale, nie przelatując
go zaś powierzchownie, lecz z uwagą
czytając i przemyśliwając nad nim;
względem ryfunku zaś to zachowując,
co się o nim w Rozdziale drugim mo-
wilo.

Zanim zaś ten rozdział zakończę,
spomnę iefzcze o dwóch środkach któ-
remi w fzczegulnych przypadkach, prze-
mierzenia krokami długiey linii ftano-
wiska, po części lub zupełnie ofzczę-
dzić sobie można.

W wielu rozmaitych wojny przy-
padkach, może nieuchronną stać się po-
trzebą, aby ryfunek takiey okolicy gdzie

TAB: oboz nie stoi, w krótkim czasie był skończonym; gdzie też dla wielkiej skwapliwości i nie wyciąga się zupełnie ścisłego zgadzania się z przepisaną skalą.

Pierwszy środek na tym zawisł: aby starać się doysć, czy w okolicy mającej być wymierzoną nieznayduie się wiatraku, wieży straży, pojedynczego drzewa, do którego by się bez przeszkody zbliżyć zupełnie można; iak tu np. wieża straży *B*; supponując że żadnego nie ma uszańcowania. Ze do tego znaydują się ieszcze w tej okolicy, wiatrak *A*, i wieża *A Schöndorfu*; obieram sobie więc stanowisko *P*, które do przedmiotów *A* i *G* zarówno prawie jest odległym, i od którego, bez żadney przeszkody wprost ku *B*, czy to pieszo czy konno przemierzyć można kroki.

Z tego stanowiska prowadzę linie celu do przedmiotów *A*, *B*, *C*, *D* i *G* mierzę kroki ile możności w prostej linii, aż blisko do wieży strażowej *B*, przekładam wynalezione kroki podług skali na linię *PB*, obieram sobie tam drugie stanowisko i, celuję znowu do *A* i

G z któ-

G z któremi rozmiar zaczęty być mo- TAB:
że. Bo lubo *A* i *G* w ostrych nieco ką- V.
tach są przeięte, wynalezione tu oddale-
nie, mało iednak uchybiać będzie od
prawdziwego, jeżeli wreszcie z wszelką
postępowało się dokładnością. Z razu
zaś tak rozporządzić potrzeba tór roz-
miaru, a następujące stanowiska tak o-
bierać sobie starać się, aby z dwoma z
tych głównych punktów, prawie ką-
t prosty formowały. Tu np. trzebaby z
B udać się na wzgórze za 22 i 50 ku *P*,
ztałd zaś do *Schöndorfu*, gdy tedy przy-
bywszy do 56, można ustanowić główne
punkta *C* i *D* aby tych użyć było mo-
żna w dalszym ciągu rozmiaru, za 6 do
8 i 15 i dalej: w czym nie trzeba omie-
szkiwać starać się o wynaydowanie co
raz więcej głównych i pobocznych pun-
któw.

§. 337.

Chcąc wymierzyć okolicę bez linii
stanowiska; na tym się zasadza drugi
środek: obieram sobie np. wiatrak *A* za
początkowy punkt rysunku, obieram bli-
ziuteńko niego stanowisko, ztałd prowa-

TAB: dżę linie celu do B, C, D, E i G , po-
 V. czym dowiaduję się iak iest oddalonym
 od wiatraku obiekt D naywyrażnieyſzy
 w okolicy, lub wnoſzę ſobie tę odle-
 głość podług okomiaru.

Przenioſſzy więc tę miarę, podług
 ſkali na linii celu od A do D ; otrzy-
 muie dwa główne punkta, na których
 rozmiar zacząć mogę. Kieruie się prze-
 to, iak się wprzod mowiło, ciąg roz-
 miaru tak, żeby ſtanowiſka, z główne-
 mi punktami A i D , prawie kąty proſte
 czyniły, i poſtępuie się do i, b i a , (przy-
 puſzczając że okolica nie iest od nie-
 przyjaciela oſiadłą); ſtaram się wyna-
 leſć więcey głównych punktow iak B ,
 E i G , i za ich pomocą daley w roz-
 miarze poſtępować.

§. 338.

Widać z łatwością, że ieżeli się za-
 wſze dokładnie poſtępować będzie,
 i ten ryſunek dokładny otrzyma ſtoſu-
 nek. Jak dalece zaś z wyznaczoną ſka-
 lą zgadzać ſię będzie, zależy to od do-
 kładnego lub niedokładnego oſzacowa-
 nia odległości AD . Podług podobień-

flwa do prawdy, tak znaczną będzie TAB: różnica, że nie można się odważyć przy- V. łączyć skali na planie; będzie każdy raczej widzieć się przymuszonym wynaleść prawdziwą skalę dla ryfunku. Tego zaś dostąpi, przeliczywszy kroki między dwoma stanowiskami i i b , gdy przecie od jednego do drugiego przeysć lub przeiechać można; i przemierzysz linią na planie podług skali. Gdyby się tedy znalazło że od i do b jest 2400 prawdziwych kroków, podług skali zaś wymierzona linia zawierała 2700 kroków; byłoby to znakiem, że się linią AD za wielką wzięto; zaczęły wzięta skala za małąby tu była. Biorę więc 2700 kroków na skali i dzielę te na 2400 części; otrzymam skalę dla ryfunku.

§. 359.

Trudności takowym rozmiarom towarzyszące, i potrzeba przywodzenia dopiero planu do ustanowionej skali chcąc go z innemi złączyć, aż nadto są dośłatecznemi, do niezalecania tego sposobu, chyba w ośłatniej potrzebie; prze-

TAB: ciwnie zaś do brania zawsze jeżeli mo-
 V. zna za fundament linią stanowiska, by
 też ta i nie bardzo długą była.

§. 340.

Co do pozostałego rozporządzenia
 planty obozowej, kładzie się na brzegu
 dolnym skala. Na próżnym zaś miey-
 scu, rysuią się, zamiast pftrey ruży ma-
 gnesowej, dwie linie w kąty proste, po-
 dług prawdziwego położenia stron świa-
 ta przecinające się, i umieszczają przy
 nich początkowe litery stron świata,
 iak teraz uważana Tablica pokazuje.
 Chcąc naznaczyć i oddalenie magne-
 sowej igielki, prowadzi się linia do pra-
 wdziwej północney na 15 stopniow na-
 chylona ku zachodowi, oznacza się ta
 z przodu strzałą a z tyłu iak pióro.

§. 341.

Opisanie lub właściwie tytuł planty
 obozowej umieszcza się w iednym z ką-
 tow iego, gdzie iest najlepsze-mieysce,
 lub okolica naymniey ważną; może być
 zamkniętym czworobocznym kadrem,
 z iedney cienkiej, drugiej grubfzey linii
 mosiężnym piórem wyciągniętymi, lub

też otoczonym lekkim jakim festonem Tab: z liści, lub nakoniec wpisanym na kartce papieru podartego tuzem robioney. W ogulności mówiąc należą wszelkie kartufze do rzeczy bez których obeysć się można na planie, i wyciągaia iże- li dobrze mają być zrobionemi, wiele czasu, który zwłaszcza podczas wojny lepiej użytym być może.

Względem opisywania kart, iuż się mówiło co potrzeba w drugim rozdziale, resztę objaśni widocznie Tabl: VI.

Jeżeli chcemy imiona regimentow i brygad umieścić, trzeba te wypisywać prostopadle do frontu i do tego tak że- by imiona pierwszey linii stały naprzod, drugiey zaś i trzeciey z tyłu.

Ze zaś wiele wpisywań bardzo nie wyraźnym plan czynią, lepiej oznaczyć każdy regiment liczbami, a objaśnienia ich umieścić, albo na dole wzdłuż planu w rozmaitych kolumnach; lub też na boku w próżnym mieyscu, porządkiem który po części na dole po prawey stronie Tabl: VI. widać.

TAB: §. 342.

V. Chociaż obozu okolica tuszem tylko i piórem, iak się w drugim rozdziale nauczało, iest odryfowaną; we zwyczajui iest iednak oznaczać woyfka i regimenta kolorami podług §. 191 i 193. Maiąc zaś farby i pendzle do illuminowania gdy do tego czas i o. koliczności pozwalaią; zyskaią wyraźność i dobry pozor planu, gdy rzeki i strumyki napelnią się błękitnym bladym kolorem, łąki bladym zielonym, a bagna bladym bistrem. Domy po wsiach mogą zostać czarne; w miastach zaś dla więkzey różnicy bladym karminem napelnią się. Ufzańcowania zaś illuminuią się podług § 187 i 190.

